NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
prednesené 8. júna 2006 [1]

I — Úvod

1. Návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Rechtbank 's-Hertogenbosch (súd prvého stupňa v občianskych a trestných veciach) [2] podľa článku 35 EÚ poskytuje Súdnemu dvoru príležitosť zaoberať sa po štvrtýkrát výkladom článku 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda (ďalej len „Dohovor"), ktorý stanovuje zásadu *ne bis in idem*.

2. Pri prvých dvoch príležitostiach Súdny dvor uviedol, že táto zásada sa uplatňuje, pokiaľ bolo skončené trestné konanie okamihom splnenia určitých úloh dohodnutých s prokurátorom, [3] avšak neuplatňuje sa na rozhodnutie, ktorým bolo skončené trestné konanie po tom, ako sa prokurátor rozhodol nepokračovať v trestnom stíhaní z dôvodu začatia trestného stíhania v inom členskom štáte proti tomu istému obvinenému a za tie isté skutky. [4]

3. Tretiu príležitosť ponúkla vec Van Esbroeck, C-436/04, v ktorej rozsudok, vyhlásený 9. marca 2006 [5], skúmal účinnosť spomínanej zásady z časového hľadiska, pričom vymedzil pojem „idem".

4. Vymedzenie tohto pojmu a spôsobu, ktorým sa prejavuje výkon štátnej moci pri postihovaní trestnoprávne významného správania, znovu nadobúda význam, pretože vnútroštátnemu súdu nie je jasný rozsah pôsobnosti pojmu „ten istý čin" a navrhuje, aby sa zistilo, či sa na osobu, ktorá bola spod obžaloby rozsudkom oslobodená pre nedostatok dôkazov, hľadí tak, že bolo o nej „rozhodnuté" v zmysle citovaného článku 54 Dohovoru. [6]

1 — Jazyk prednesu: španielčina.

2 — Mesto Brabante pri Anverse, v ktorom sa okolo roku 1450 narodil Hieronymus van Aeken, známy pod pseudonymom Bosch. Holandsko uznalo právomoc Súdneho dvora rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, pričom priznalo všetkým súdom právomoc klásť prejudiciálne otázky (Ú. v. ES C 120, 1999, s. 24).

3 — Rozsudok z 11. februára 2003, Gözutök a Brügge, C-187/01 a C-385/01, Zb. s. I-1345; v týchto veciach som predniesol návrhy 19. septembra 2002.

4 — Rozsudok z 10. marca 2005, Miraglia, C-469/03, Zb. s. I-2009.

5 — Zb. s. I-2333. V tejto veci som predniesol návrhy 20. októbra 2005.

6 — Komisia Európskych spoločenstiev predložila „Zelenú knihu o konfliktoch jurisdikcie a princípe ne bis in idem v trestnom konaní" [Brusel, 23. decembra 2005, KOM(2005) 696 v konečnom znení], v ktorej sa skúmajú druhy rozhodnutí, ktoré môžu mať taký účinok (s. 9).

5. Tieto pochybnosti vznikli v konaní, ktoré bolo začaté v zmysle článku 111 ods. 1 Dohovoru na návrh pána Van Straatena, ktorým namietal záznam o jeho osobe v Schengenskom informačnom systéme.

II — Schengenské acquis

A — *Všeobecne*

6. Tento súhrn právnych predpisov obsahuje:

a) dohodu uzavretú 14. júna 1985 v luxemburskej obci, podľa ktorej dostala názov, medzi štátmi Hospodárskej únie Beneluxu, Spolkovou republikou Nemecko a Francúzskou republikou o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach [7];

b) Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, podpísaný 19. júna 1990 [8], ktorý ustanovuje opatrenia pre spoluprácu s cieľom neutralizovať zrušenie týchto kontrol;

c) protokoly a nástroje pristúpenia iných členských štátov, vyhlásenia a akty prijaté výkonným výborom zriadeným Dohovorom, ako aj vyhlásenia a akty prijaté orgánmi, ktorým výkonný výbor zveruje rozhodovaciu právomoc [9].

7. Protokol (č. 2) pripojený k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva dopĺňa v rámci Únie opísaný súhrn právnych predpisov, keďže sa podľa článku 2 ods. 1 prvého pododseku od dátumu nadobudnutia platnosti Amsterdamskej zmluvy (1. mája 1999) uplatňuje v trinástich členských štátoch uvedených v článku 1, medzi ktoré patrí aj Holandské kráľovstvo a Talianska republika. [10]

7 — Ú. v. ES L 239, 2000, s. 13; Mim. vyd. 19/002, s. 3.

8 — Ú. v. ES L 239, 2000, s. 19; Mim. vyd. 19/002, s. 9.

9 — Ú. v. ES L 239, 2000, s. 63 a nasl.; Mim. vyd. 19/002, s. 53.

10 — Ostatnými sú Belgické kráľovstvo, Dánske kráľovstvo, Spolková republika Nemecko, Helénska republika, Španielske kráľovstvo, Francúzska republika, Luxemburské veľkovojvodstvo, Rakúska republika, Portugalská republika, Fínska republika a Švédske kráľovstvo. Spojené kráľovstvo a Írska republika sa v plnom rozsahu na tomto spoločnom projekte nezúčastňujú, keďže sa rozhodli pre účasť v určitých bodoch [rozhodnutia Rady 2000/365/ES z 29. mája 2000 (Ú. v. ES L 131, s. 43; Mim. vyd. 19/001, s. 178) a 2002/192/ES z 28. februára 2002 (Ú. v. ES L 64, s. 20; Mim. vyd. 19/004 s. 211), ktoré sa v uvedenom poradí týkajú žiadosti oboch členských štátov zúčastňovať sa na niektorých ustanoveniach schengenského acquis]. Dánsko má osobitný štatút, ktorý mu umožňuje, aby sa naňho nevzťahovali rozhodnutia prijaté v tejto súvislosti. Citovaný súhrn právnych predpisov zaväzuje aj desať nových členských štátov odo dňa ich pristúpenia do Európskej únie, hoci v mnohých z nich sa budú uplatňovať až na základe rozhodnutia Rady (článok 3 Aktu o podmienkach pristúpenia Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia).

8. Úvodné ustanovenia protokolu stanovujú, že Schengenské acquis je zamerané na rozvoj európskej integrácie a najmä na umožnenie rýchlejšieho rozvoja Európskej únie v oblastiach slobody, bezpečnosti a práva.

9. Rada prijala 20. mája 1999 na základe článku 2 ods. 1 druhého pododseku protokolu rozhodnutia 1999/435/ES a 1999/436/ES o určení Schengenského acquis na účely stanovenia právneho základu pre všetky ustanovenia alebo rozhodnutia, ktoré tvoria toto acquis v súlade s ustanoveniami Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a Zmluvy o Európskej únii [11].

B — *O zásade ne bis in idem*

10. Hlava III Dohovoru nazvaná „Polícia a bezpečnosť" začína kapitolou nazvanou „Policajná spolupráca" (články 39 až 47) a pokračuje ďalšou kapitolou, ktorá sa nazýva „Právna pomoc v trestných veciach" (články 48 až 53).

11. Tretia kapitola nazvaná „Zákaz dvojitého trestu" je zložená z článkov 54 až 58, ktorých právnym základom sú podľa článku 2 a prílohy A spomínaného rozhodnutia 1999/436 články 34 EÚ a 31 EÚ.

11 — Ú. v. ES L 176, s. 1 (Mim. vyd. 19/001, s. 136) a s. 17 (Mim. vyd. 19/001, s. 152), v uvedenom poradí.

12. Článok 54 stanovuje:

„Osoba právoplatne odsúdená jednou zo zmluvných strán [osoba, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté jednou zo zmluvných strán — *neoficiálny preklad*] nesmie byť pre ten istý čin stíhaná inou zmluvnou stranou, a to za predpokladu, že v prípade odsúdenia bol trest už odpykaný alebo sa práve odpykáva, alebo podľa práva štátu, v ktorom bol rozsudok vynesený, už nemôže byť vykonaný."

13. Článok 55 ods. 1 písm. a) spresňuje, že pri ratifikácii Dohovoru môže jedna zmluvná strana prehlásiť, že nie je viazaná článkom 54, keď bol predmetom rozsudku čin celkom alebo čiastočne spáchaný na jej území a nie v krajine, v ktorej sa uskutočnilo konanie.

C — *O boji proti obchodu s drogami*

14. Po štvrtej kapitole („Vydávanie osôb"; články 59 až 66) a piatej kapitole („Prevedenie výkonu rozsudku"; články 67 až 69) sa ďalšia kapitola hlavy III nazýva „Omamné látky" (články 70 až 76), pričom článok 71,

ktorého právnym základom je okrem článkov 34 EÚ a 31 EÚ aj článok 30 EÚ, stanovuje:

„Zmluvné strany sa zaväzujú, že so zreteľom na existujúce Dohovory Spojených národov [v súlade s existujúcimi dohovormi Organizácie spojených národov — *neoficiálny preklad*]... prijmú všetky nevyhnutné opatrenia týkajúce sa priameho alebo nepriameho predaja návykových [omamných — *neoficiálny preklad*] a psychotropných látok každého druhu, vrátane Cannabisu a vlastnenia týchto látok s cieľom predaja alebo vývozu, ktoré budú potrebné k zamedzeniu nedovoleného obchodu s omamnými látkami [s omamnými a psychotropnými látkami — *neoficiálny preklad*]."

15. Posledná siedma kapitola (články 77 až 91) sa nazýva „Strelné zbrane a strelivo".

D — *O Schengenskom informačnom systéme*

16. Hlava IV Dohovoru (články 92 až 119) ustanovuje Schengenský informačný systém [12], skladajúci sa z vnútroštátnej časti každej zmluvnej strany a z technickej pomocnej jednotky, aby bolo možné pomocou automatizovaného vyhľadávania pátrať po osobách a veciach na účely uvedené v článkoch 95 až 100 (článok 92 ods. 1 v spojení s článkom 94 ods. 1 a s článkom 102 ods. 1).

17. Jeden z týchto cieľov sa týka zatknutia v súvislosti s vydaním osôb, keď sa údaje o hľadanej osobe zaznamenajú do systému na žiadosť justičných orgánov žiadajúcej zmluvnej strany (článok 95 ods. 1), ktorá je jediná oprávnená vykonať zmenu, dodatok, opravu alebo vyškrtnutie údajov (článok 106 ods. 1). Žiadaný štát môže pátranie v databáze označiť tak, aby nemohlo dôjsť k zatknutiu na jeho území, pokiaľ nepokladá pátranie za zlučiteľné so svojím vnútroštátnym právom, medzinárodnými záväzkami alebo dôležitými vnútroštátnymi záujmami (článok 95 ods. 3 v spojení s článkom 94 ods. 4).

18. Každá zmluvná strana určí miesto s ústrednou pôsobnosťou pre vnútroštátnu časť systému (článok 108 ods. 1). Dotknuté osoby majú právo podať sťažnosť voči záznamu o svojej osobe, obzvlášť majú právo na opravu, vyškrtnutie, podanie informácie alebo na náhradu škôd (článok 111 ods. 1), pričom zmluvné strany sú povinné vzájomne vykonať právoplatne vydané rozhodnutia (článok 111 ods. 2).

12 — Súdny dvor po prvýkrát tento systém skúmal v rozsudku z 31. januára 2006, Komisia/Španielsko, C-503/03, Zb. s. I-1097.

III — Skutkový stav, spor vo veci samej a prejudiciálne otázky [13]

19. V marci 1983 mal pán Van Straaten, občan Spoločenstva, v Taliansku približne päť kilogramov heroínu, ktoré doviezol do Holandska, kde mal k dispozícii asi tisíc gramov.

20. V druhom uvedenom štáte bol stíhaný za tri protiprávne skutky: 1. dovoz približne päť a pol kilogramu tejto drogy z Talianska okolo 26. marca s pánom Yilmazom; 2. držba tisíc gramov v období od 27. do 30. marca, a 3. držba strelných zbraní a streliva.

21. Rechtsbank 's-Hertogenbosch ho rozsudkom z 23. júna 1983 oslobodil spod obžaloby týkajúcej sa prvého skutku pre nedostatok dôkazov [14], pričom ho odsúdil za ďalšie dva skutky na trest odňatia slobody v dĺžke 20 mesiacov, ktorý bol riadne po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku vykonaný. [15]

22. V Taliansku bol pán Van Straaten stíhaný za držbu a niekoľkonásobný vývoz spolu približne piatich kilogramov heroínu uskutočňovaný do 27. marca 1983, pričom priťažujúcou okolnosťou bolo, že konal ako člen organizovanej skupiny. Po pojednávaní, na ktorom nebol napriek predvolaniu prítomný, ho Tribunale ordinario di Milano (súd prvého stupňa) rozsudkom z 22. novembra 1999 odsúdil na desať rokov odňatia slobody, peňažný trest vo výške 50 miliónov lír a náhradu trov konania, pričom neuznal existenciu priťažujúcej okolnosti.

23. Na žiadosť talianskych orgánov bol pán Van Straaten zaznamenaný do Schengenského informačného systému na účely zatknutia a následného vydania osoby, o ktoré požiadala Procura della Repubblica di Milano 11. septembra 2001. Holandsko podľa článku 95 ods. 3 Dohovoru doplnilo záznam, aby zabránilo zatknutiu na svojom území.

24. Keď sa pán Van Straaten dozvedel o druhom rozsudku a o zaznamenaní jeho osoby do systému, požiadal prostredníctvom Korps Landelijke Politidiensten [16] (holandský národný policajný orgán) o vymazanie svojich predchádzajúcich údajov, avšak bez získania odpovede, čo bolo dôvodom, pre ktorý ihneď podal sťažnosť na Rechtbank

13 — S prihliadnutím na nedostatok informácií poskytnutých v uznesení o návrhu na začatie prejudiciálneho konania som na vypracovanie týchto bodov navyše použil niektoré pripomienky, ktoré v konaní o prejudiciálnych otázkach predložili najmä holandská vláda a Komisia.

14 — Preskúmanie prípadnej chyby v odôvodnení považujem za nepodstatné a netýkajúce sa rozboru. Podstatný údaj spočíva v skutočnosti, že holandský súd pána Van Straatena oslobodil, pretože podľa jeho názoru neboli skutky preukázané.

15 — Gerechtshof 's-Hertogenbosch (odvolací súd) potvrdil rozhodnutie, aj keď zmenil právnu kvalifikáciu druhého dôvodu obžaloby v rozsudku z 3. januára 1984, pričom rozsudok potvrdil v kasačnom konaní Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd) rozsudkom z 26. februára 1985.

16 — Orgán označený podľa článku 108 ods. 1 Dohovoru.

's-Hertogenbosch. Podľa článku 106 ods. 1 Dohovoru tento justičný orgán uznesením zo 16. júla 2004 vyzval Taliansku republiku, aby vstúpila do konania vo veci samej.

25. Rechtbank tvrdí, že podľa článku 111 Dohovoru je pán Van Straaten oprávnený podať žalobu a že sa zdá, že Taliansko je povinné uznať jeho rozhodnutie.

26. Pán Van Straaten tvrdí, že trest, ktorý mu bol uložený v Taliansku, porušuje Dohovor a že v dôsledku toho je jeho výkon protiprávny. Taliansko odpovedá, že v súvislosti s trestným dovozom nebolo o ňom v Holandsku „rozhodnuté", keďže bol vyhlásený oslobodzujúci rozsudok, a teda druhému konaniu nič nebráni.

27. Rechtbank 's-Hertogenbosch prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Ako je potrebné chápať pojem ‚ten istý čin' v zmysle článku 54 Dohovoru? (Je držba približne 1 000 gramov heroínu v Holandsku v období od 27. do 30. marca 1983, alebo v čase okolo tohto obdobia, tým istým činom ako držba približne 5 kilogramov heroínu v Taliansku 27. marca 1983, alebo v čase okolo tohto dátumu, vzhľadom na to, že zásielka heroínu v Holandsku bola časťou zásielky heroínu v Taliansku? Je vývoz zásielky heroínu z Talianska do Holandska tým istým činom ako dovoz tej istej zásielky heroínu z Talianska do Holandska aj napriek tomu, že osoby obvinené spolu s pánom Van Straatenom v Holandsku a v Taliansku nie sú úplne identické? Pokiaľ ide o tieto činy ako celok pozostávajúci z držby predmetného heroínu, jeho vývozu z Talianska, jeho dovozu do Holandska a jeho držby v Holandsku, považujú sa tieto činy za ‚ten istý čin')?

2. Hľadí sa na osobu v zmysle článku 54 Dohovoru tak, že bolo o nej ‚rozhodnuté', ak obvinenia vznesené proti tejto osobe boli vyhlásené za nepreukázané zákonným spôsobom a presvedčivo, a táto osoba bola spod tejto obžaloby rozsudkom oslobodená?"

IV — Konanie na Súdnom dvore

28. Komisia, rakúska, česká, španielska, francúzska, talianska, holandská, poľská a švédska vláda predložili svoje písomné pripomienky a zástupcovia Španielska, Holandska a Komisie sa vyjadrili na pojed-

návaní 4. mája 2006, počas ktorého predniesli svoje ústne pripomienky.

V — Prípustnosť prejudiciálnych otázok

29. Francúzska a španielska vláda namietajú prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ale z rôznych dôvodov.

30. Francúzska vláda vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, ktoré zamlčujú predmet sporu a bránia posúdeniu nevyhnutnosti výkladu Súdneho dvora pre jeho vyriešenie.

31. Predbežná námietka španielskej vlády [17] má obmedzenejší rozsah, keďže sa týka prvej otázky a subsidiárne jej druhej časti, ktorá sa podľa jej názoru týka vymedzenia skutkového stavu. Tvrdí, že spresnenie, či sa správanie, ktoré je predmetom konania, zhoduje so správaním posudzovaným v inom predchádzajúcom konaní, prekračuje interpretačnú funkciu Súdneho dvora.

17 — V jej texte sa vyskytuje poľutovaniahodná zámena medzi prejudiciálnymi otázkami o platnosti a prejudiciálnymi otázkami o výklade (porovnaj body 5 a 7).

A — *Relevancia návrhu na začatie prejudiciálneho konania*

32. Francúzska vláda sa nemýli, keď uvádza, že uznesenie Rechtbank len ťažko umožňuje rozoznať povahu a účel žiadosti pána Van Straatena. Nepochybne sa pochybnosť rozptýli, keď sa preskúmajú pôvodné spisy a pripomienky Holandska.

33. Pán Van Straaten s odkazom na článok 111 ods. 1 Dohovoru žiada, aby súd vymazal jeho záznam zo Schengenského informačného systému, za čo je zodpovedná Talianska republika, ktorá je viazaná rozhodnutím, ktoré bude prijaté (článok 106 ods. 1 v spojení s článkom 111 ods. 2 Dohovoru).

34. Záznam vyplýva z rozsudku Tribunale ordinario di Milano, pričom prokurátor na jeho vykonanie žiadal o vydanie osoby, ktoré predpokladá jej zatknutie.

35. V stručnosti, zákonnosť postihu určuje zákonnosť záznamu do systému alebo naopak, úkon smerujúci k dosiahnutiu zmazania môže mať kladný výsledok, iba ak je okolnosť, na ktorej záznam závisí, protiprávna. Z tohto hľadiska by rozhodnutie súdu, ktorým sa porušuje zásada *ne bis in idem*, neodôvodňovalo vydanie odsúdeného

po jeho predchádzajúcom zázname do systému na účely jeho zatknutia.[18] Nie je teda nič zvláštne na tom, že Rechtbank 's-Hertogenbosch na účely dodržania tejto zásady skúma význam pojmu „ten istý čin", ktorý sa používa v článku 54 Dohovoru, pričom sa pýta, či oslobodzujúci rozsudok pre nedostatok dôkazov vedie k jeho uplatneniu.

36. Bolo by možné namietať zbytočnosť tejto sťažnosti, keďže pán Van Straaten nemá dôvod obávať sa zatknutia vo svojej krajine, pretože holandské orgány podľa článku 95 ods. 3 Dohovoru pripojili označenie (na ktoré som poukázal v bode 17 týchto návrhov); tento prístup je však z dvoch hľadísk nesprávny: na jednej strane sa pri analýze záujmu žalobcu v konaní vo veci samej a ovplyvňovaním jeho procesnej legitimácie vstupuje do oblasti, ktorá je súdom Spoločenstva zakázaná; na druhej strane sa popiera nielen to, že takýto zásah žiadaného štátu nebráni odňatiu slobody v iných členských štátoch, ale aj to, že článok 54 Dohovoru má za cieľ zaručiť právo na voľný pohyb občanov v rámci Únie[19], čo je cieľ uvedený v článku 2 prvom odseku štvrtej zarážke EÚ.

37. Okrem toho ustanovenie článku 234 ES platí aj na účely článku 35 EÚ s prihliadnutím na jeho osobitosti[20] a na celý vývoj judikatúry, ktorej bol predmetom. Obe ustanovenia podmieňujú predkladanie otázok Súdnemu dvoru okolnosťou, že vnútroštátny súd považuje rozhodnutie o otázke za nutné pre vydanie rozsudku, pričom teda existuje predpoklad relevantnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania, okrem prípadu, ak: a) chýba vzťah k realite a predmetu sporu vo veci samej; b) problém je čisto hypotetický, alebo c) znenie návrhu neposkytuje podklady nevyhnutné na podanie užitočnej odpovede[21], čo sú okolnosti, ktoré, ako už bolo vysvetlené, v tomto prípade nenastali.

38. Ďalšia prekážka prípustnosti, ktorú uvádzala Komisia a ktorá bola vzatá späť, v súvislosti s bezvýznamnosťou, ktorú uvádza francúzska vláda, sa týka objasnenia, či má článok 54 Dohovoru z časového hľadiska vplyv na konanie vo veci samej.

39. Časové hľadisko tohto ustanovenia sa riešilo vo veci Van Esbroeck, v návrhoch ku ktorej tvrdím, že právo, aby osoba nebola viackrát trestne stíhaná a potrestaná za ten istý čin, je klasifikované ako individuálne hmotné právo, ktoré má zabezpečiť, „aby osoba, ktorá spáchala trestný čin a vykonala trest, nebola znovu stíhaná a potrestaná"; to je naplnené v okamihu, keď sú tieto podmienky splnené, z čoho vyplýva ako druhá strana mince povinnosť verejnej moci zdržať sa akéhokoľvek represívneho opatrenia. Predpokladom uplatnenia uvedenej zásady je skutočnosť, že bol vynesený predchádzajúci právoplatný rozsudok (bod 31). Dátum

18 — Komisia tieto myšlienky rozvíja v bodoch 30 až 36 svojich pripomienok.

19 — Rozsudky Gözütok a Brügge, už citovaný, bod 38, a Miraglia, už citovaný, bod 32.

20 — Rozsudok zo 16. júna 2005, Pupino, C-105/03, Zb. s. I-5285, body 19 a 28.

21 — Rozsudok Pupino, už citovaný, body 29 a 30.

prvého rozsudku nie je rozhodujúci, pokiaľ je druhý rozsudok vydaný po nadobudnutí účinnosti Dohovoru, ktorý neobsahuje žiadne osobitné ustanovenie týkajúce sa nadobudnutia účinnosti článku 54 Dohovoru alebo jeho účinkov z časového hľadiska (body 32 a 29 uvedených návrhov). V súlade s týmito návrhmi sa vo vyššie uvedenom rozsudku v citovanej veci stanovilo, že zásada *ne bis in idem* má vplyv na podobné situácie, ako sú tieto (body 23 a 24).

40. Citovaný medzinárodný nástroj, ktorý ešte v čase skutkových okolností nebol prijatý (vydanie prvého rozhodnutia v Holandsku a začatie konania v Taliansku), bol účinný, keď bol vyhlásený rozsudok druhej uvedenej krajiny, a teda v tomto okamihu bola zásada *ne bis in idem* v plnom rozsahu uplatniteľná, a preto si úvahy uvedené v predchádzajúcich bodoch 33 až 37 zachovávajú svoj význam.

B — *Neurčitý právny pojem*

41. Ani španielska vláda sa nemýli, keď uvádza, že prvá otázka sa týka skutkového stavu, ale mýli sa, ak navrhuje jej zamietnutie bez prejednania.

42. Takýto výsledok sa nepožaduje pre celú otázku, ale len pre otázky uvedené v zátvorke, pri ktorých vnútroštátny súd žiada o zaujatie stanoviska vo veci konkrétnej okolnosti sporu, ktoré nemôže získať, keďže táto úloha prekračuje interpretačnú funkciu Súdneho dvora.

43. Návrh sa teda začína otázkou, ktorá má napriek odkazom na skutkový stav nepopierateľný význam pre výklad, keďže odkazuje na neurčitý právny pojem [22] („ten istý čin") tohto predpisu.

44. Podobný problém sa skúmal vo veci Van Esbroeck, v ktorej uvádzam, že úloha posúdiť, či čin, pre ktorý bolo začaté trestné konanie, je ten istý ako čin, ktorý bol predmetom predchádzajúceho konania, je podstatou rozhodovacej funkcie a vykonávať ju môže len súd, ktorý priamo pozná situáciu, ktorú má posudzovať, bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť preskúmania v druhom stupni (bod 36 uvedených návrhov). Funkcia Súdneho dvora je obmedzená na poskytnutie výkladových kritérií, ktoré so zreteľom na podstatu a účel článku 54 Dohovoru určujú najvhodnejší spôsob dosiahnutia jednotného zaobchádzania na celom území Európskej únie (bod 37).

22 — Tak to kvalifikujem v návrhoch vo veci Van Esbroeck, bod 38.

45. Za týchto okolností sa vychádzajúc z práva Spoločenstva zdá neplodné navrhovať samostatné pravidlá, na základe ktorých by bolo možné vypracovať všeobecné kritérium, ktoré by sa uplatnilo na prípady, ku ktorým by mohlo dôjsť v budúcnosti, „keďže nepredvídateľnosť trestnoprávnych politík a vlastnosti trestných konaní nenapomáhajú vytvoreniu všeobecne platných pravidiel", takže prístup použiteľný na niektoré typy trestných činov alebo na niektoré formy účasti na trestných činoch nemusí byť vhodný pre iné (body 38 a 39). Rozumnejšou sa zdá byť stredná cesta, ktorá by sa príliš podrobne nezaoberala skutkovým stavom sporu vo veci samej, ale skôr by posudzovala konkrétne okolnosti veci, a pomohla tak vnútroštátnemu súdu tým, že mu poskytne určité pravidlá slúžiace na vyriešenie sporu v súlade s duchom ustanovenia (bod 40).

46. Domnievam sa, že tento prístup uľahčí poskytnutie užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu bez toho, aby ho Súdny dvor nahradil, čím sa vylúčia riziká, na ktoré upozornila španielska vláda.

VI — Skúmanie prejudiciálnych otázok

47. Po tomto vyjasnení je bez váhania potrebné rozptýliť pochybnosti, ktoré mal Rechtbank 's-Hertogenbosch. Prvá, ako som už uviedol, bola riešená vo veci Van Esbroeck; rozsudky Gözütök a Brügge na jednej strane a Miraglia na druhej strane poskytujú vzor pre druhú. Predmetom tohto prejudiciálneho konania je nepochybne výklad určitých variácií na tú istú tému.

48. Začnem od konca, keďže ak sa rozhodne, že oslobodzujúci rozsudok pre nedostatok dôkazov obžaloby nebráni následnému preskúmaniu „toho istého činu", akákoľvek špekulácia o tomto pojme bude zbytočná.

A — *Pojem bis: oslobodenie pre nedostatok dôkazov (druhá otázka)*

49. V návrhoch Gözütok a Brügge tvrdím, že ktorákoľvek osoba, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté v jednom štáte, ktorý je zmluvnou stranou Dohovoru, nemôže byť pre ten istý čin znova stíhaná, bez ohľadu na to, či bola oslobodená alebo odsúdená (bod 46).

50. Odvtedy sa môj názor vôbec nezmenil, ale na rozdiel od toho, čo sa stalo v uvedených veciach, v ktorých sa neskúmali podrobnosti, je teraz potrebné výslovne uviesť dôvody, pre ktoré rozsudok takejto povahy vyvoláva ochranu, ktorú ponúka pravidlo *ne bis in idem*.

1. Gramatický výklad

51. Znenie článku 54 Dohovoru nepripúšťa diskusiu, keďže okrem toho, že uvádza konanie s právoplatným rozsudkom bez toho, aby odkazovalo na povahu výsledku, zakazuje akékoľvek budúce trestné konanie, pričom zdôrazňuje, že „v prípade odsúdenia“ [23] je zákaz podmienený výkonom trestu alebo nemožnosťou jeho výkonu. Toto spresnenie by bolo zbytočné, keby sa zásada uplatňovala iba po sankcii.

52. Rozsudok Miraglia — aj keď implicitne, pretože sa nezaoberal priamo týmto hľadiskom — vyjadril tento názor, pričom trval na myšlienke rozhodnutia „vo veci samej“ (bod 30) a odmietol uplatnenie článku 54 Dohovoru v prípade, keď sa trestné konanie skončí z dôvodu začatia trestného stíhania v inom členskom štáte (bod 35). Rozhodujúci je výkon *ius puniendi* prostredníctvom posúdenia všetkých okolností, ktoré nastali, pričom obsah výroku nie je podstatný (tomuto konceptu sa budem venovať podrobnejšie ďalej).

23 — Rovnocenné výrazy sú v iných jazykových verziách; napríklad: *en cas de condamnation* (francúzska); *im Fall einer Verurteilung* (nemecká); *if a penalty has been imposed* (anglická), a *in caso di condanna* (talianska).

53. Jednoznačnosť Charty základných práv Európskej únie [24] túto úvahu potvrdzuje. Článok 50 zakazuje ďalšie stíhanie, ak už bola dotknutá osoba právoplatne „oslobodená alebo odsúdená“ [25].

54. Tieto argumenty spôsobujú, že obsah výkladu, ktorý predložila rakúska vláda v bode 37 svojich písomných pripomienok, je prázdny a je to potrebné odmietnuť. V súvislosti so Schengenom by bol výklad zásady *ne bis in idem*, ktorý by vyžadoval vyhlásenie viny bez ohľadu na skutočnosť, či je alebo nie je spojená s trestom, v rozpore s duchom článku 54 Dohovoru, a navyše by bezdôvodne zužoval jeho rozsah pôsobnosti, keďže by vylučoval oslobodenia spod obžaloby pre nedostatok tejto subjektívnej stránky. [26]

55. Obdobný rozpor je zjavný aj v tvrdení španielskej vlády, ktorá sa okrem toho, že si protirečí [27], aj mýli, keďže jej dôvod spája so

24 — Ú. v. ES C 364, 2000, s. 1.

25 — S obdobnou presvedčivosťou sa vyjadrujú aj Medzinárodný pakt o ľudských a politických právach z 19. decembra 1966 (článok 14 ods. 7), Protokol 7 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (článok 4 ods. 1) a Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu (článok 20 ods. 1).

26 — Zásada by sa použila, keby sa konanie nepotrestalo bez ohľadu na vinu (liberácia, nesplnenie objektívnych podmienok trestnosti alebo stíhateľnosti), pričom by sa nepoužila, keby neuloženie trestu bolo dôsledkom konštatovania niektorých okolností vylučujúcich trestnú zodpovednosť alebo vinu.

27 — V bode 31 svojich pripomienok tvrdí, že slovné spojenie „v prípade odsúdenia“ zvýrazňuje, že článok 54 Dohovoru vylučuje oslobodzujúce rozsudky, pričom zabúda, že hlavný zámer tohto ustanovenia je uvedený vo výroku „osoba právoplatne *odsúdená* [osoba, o ktorej právoplatne *rozhodla* — *neoficiálny preklad*]“.

zásadou proporcionality vzhľadom na to, že vyžaduje odpoveď zodpovedajúcu významu trestného činu. [28]

toho je aj štrukturálnou požiadavkou právneho systému a jej zákonnosť je založená na rešpektovaní *res iudicata* (bod 21 návrhov Van Esbroeck).

2. Teleologický výklad

a) Ne bis in idem v Schengene

56. Túto zásadu inšpirujú iné zásady: právna istota a spravodlivosť. Osoba, ktorá porušila zákon, musí vedieť, že vykonaním trestu už odpykala za svoju vinu a že jej nehrozí ďalší trest. Ak je osoba zbavená viny, musí mať istotu, že proti nej nebude v budúcnosti začaté nové konanie (bod 49 návrhov Gözütock a Brügge a bod 19 návrhov Van Esbroeck).

58. Keď sa v prípade súhrnných postihov použije zásada proporcionality, aby sa prihliadalo na predchádzajúce odsúdenia s tým, že sa zmiernia, nastupuje takzvaný Anrechnungsprinzip alebo „zásada prihliadnutia na rozsudok“ [29], ktorá sa nemôže zameniť so zásadou *ne bis in idem*, hoci ju dopĺňa. Článok 54 Dohovoru neobsahuje formálne pravidlo, ktoré by v záujme zásady proporcionality pôsobilo ako zmiernenie, keď je osoba postihovaná opakovanými postihmi za totožné správanie, ale podstatnú záruku, ktorá bráni druhému rozhodnutiu vo veci (Erledigungsprinzip alebo „zásada vyčerpania konania“) [30].

57. Zásada *ne bis in idem* je teda vyjadrením základného práva občanov, odvodeného od práva na riadny a spravodlivý proces; okrem

59. V Schengenskom acquis, ktorého cieľom je posilniť integráciu európskych národov zmenou Únie na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, sa zásada *ne bis in*

28 — Jej tvrdenie dovedené až do absurdity by umožnilo ďalšie konania nielen keď sa vyhlási, že obžalovaný nemá trestnú zodpovednosť, ale aj keď prvé odsúdenie nezodpovedá posúdeniu, ktoré sa prípadne vykonalo z dôvodu závažnosti skutkového stavu v inom členskom štáte, pričom by bol možný „dodatočný trest“, aby vyrovnal spoločenskú ujmu. Takto by sa v tejto súvislosti narušila suverenita, ktorú nikto nepopiera, skôr jednostranným zásahom zahraničných orgánov verejnej moci ako slobodne prijatým medzinárodným paktom.

29 — Článok 56 Dohovoru odráža túto myšlienku. Ukladá členským štátom, aby „zohľadnili“ aj iné sankcie, ak podľa článku 55 nie sú viazané článkom 54 a začnú konanie proti osobám, o ktorých už právoplatne rozhodol iný zmluvný štát.

30 — Používam rovnocenné pojmy v návrhoch z 11. februára 2003 vo veciach Italcementi/Komisia, C-213/00 P, body 96 a 97, a Buzzi Unicem/Komisia, C-217/00 P, body 178 a 179, spojených s ďalšími štyrmi vecami na účely rozsudku zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-200/04, Zb. s. I-123. Pozri tiež poznámku pod čiarou 19 návrhov Gözütock a Brügge.

idem okrem iného spája s právom na voľný pohyb.[31] Postupné zrušenie kontrol na hraniciach, ktoré je nevyhnutným krokom pre uskutočnenie tohto spoločného priestoru, nie je bez rizík, keďže zvýhodňuje tých, ktorí využívajú menší dohľad na to, aby rozširovali svoje protiprávne konanie, čím sa zvyšuje nevyhnutnosť spolupráce medzi policajnými a súdnymi orgánmi. Tento veľký zásah sa však musí uskutočniť bez toho, aby sa obmedzovali slobody neodňateľné v demokratickej právnej spoločnosti.

60. V mnohonárodných súvislostiach sa, ako som už zdôraznil, vyžaduje väčšia spolupráca, ako aj väčšia miera uznávania súdnych konaní za hranicami.

b) Vzájomná dôvera

61. Zásada *ne bis in idem* prispieva[32] k právnej stabilite, aby neboli právoplatné rozhodnutia orgánu verejnej moci spochybňované *sine die*. Keď je trestné konanie v jednom členskom štáte ukončené, ostatné nemôžu túto okolnosť ignorovať. Integrácia si vyžaduje spoluprácu, ktorá je nepravdepodobná bez vzájomnej dôvery príslušným súdnym systémom a bez uznávania rozhodnutí, prijímaných v skutočnom „spoločnom dome" základných práv.[33]

62. Aj keď niektorý štát nepostupuje v porovnaní s iným rovnako alebo obdobne, výsledky sú porovnateľné, pretože odrážajú rovnaké hodnoty a zásady: treba veriť primeranej povahe predpisov členov takého ambiciózneho projektu, akým je Európska únia, a ich správnemu uplatňovaniu, pričom sa prijmú dôsledky bez ohľadu na to, že vyvolávajú rozdielne riešenia[34]; táto myšlienka predpokladá ich prijatie a jedným z jej záverov je zásada *ne bis in idem*.

63. V stručnosti, ak niektorý členský štát rozhodne o páchateľovi alebo účastníkovi trestného činu[35], súdne orgány ostatných štátov sa musia zdržať nového konania, bez

31 — Tento pojem sa objavuje v bode 38 rozsudku Gözütok a Brügge a v bode 32 rozsudku Miraglia.

32 — Tak to tvrdím v bode 119 a nasl. návrhov Gözütok a Brügge.

33 — „Program opatrení na vykonanie zásady vzájomného uznávania rozhodnutí v trestných veciach" [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 12, 2001, s. 10) stanovuje zásadu *ne bis in idem* ako jedno z opatrení vhodných na taký účel (s. 12). Obdobne sa vyjadruje „Oznámenie Komisie a Rady Európskemu parlamentu o vzájomnom uznávaní súdnych rozhodnutí v trestnej oblasti a o posilnení vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi" [KOM(2005) 195 v konečnom znení, s. 4].

34 — Bod 33 rozsudku Gözütok a Brügge a bod 30 rozsudku Van Esbroeck.

35 — Tento prístup navrhujem v bode 119 návrhov Gözütok a Brügge, pričom kladiem dôraz na posledné slovo štátu, či pochádza od súdu vykonávajúceho súdnu právomoc, od vyšetrovacieho sudcu vykonávajúceho svoje vyšetrovacie úlohy alebo od prokurátora pri výkone činností sledujúcej stíhanie protiprávneho konania.

ohľadu na to, aký je obsah rozsudku [36], odsúdenie alebo oslobodenie, pretože oba prípady sú výrazom *ius puniendi*.

3. Prehľad možných rozsudkov

64. V prípade odsúdenia neexistujú pochybnosti a okrem rozsudkov v úzkom zmysle sem patrí aj zastavenie trestného konania na základe splnenia povinností uložených obžalovanému prokurátorom (rozsudok Gözütok a Brügge).

65. V prípade oslobodenia je zakázané akékoľvek ďalšie konanie, ak štátny monopol pre trestanie trestných činov začal konať vykonaním preskúmania „vo veci samej". [37] Toto slovné spojenie, použité v rozsudku Miraglia, zahŕňa rôzne prípady, ktoré závisia na odôvodnení rozhodnutia, pričom niektoré súvisia a iné nesúvisia s obžalovaným. Medzi odôvodnenia súvisiace s obžalovaným patria tie, ktoré ho zbavujú zodpovednosti z dôvodu nesplnenia nevyhnutných podmienok trestnej zodpovednosti (prípady nemožnosti stíhať a neviny, akými sú nízky vek alebo nedostatok príčetnosti). Odôvodnenia nesúvisiace s obžalovaným zahŕňajú objektívne situácie, v rámci ktorých nie je možné vyžadovať iné správanie (odôvodňujúce okolnosti: nutná obrana, krajná núdza alebo neprekonateľný strach), alebo pri ktorých nie sú splnené osobné podmienky skutkovej podstaty (subjektívna stránka trestného činu), ako aj okolnosti týkajúce sa plynutia času [38] a samotného skúmaného skutkového stavu.

66. Táto posledná skupina zahŕňa tri kategórie oslobodzujúcich rozsudkov podľa toho, či: 1. skutok nenapĺňa skutkovú podstatu trestného činu; 2. obžalovaný ho nespáchal, alebo 3. nie je preukázané, že ho spáchal on [39]; táto prejudiciálna otázka sa týka tejto tretej kategórie.

4. Osobitný prípad oslobodenia pre nedostatok dôkazov

67. Výrok takejto povahy je rozhodnutím vo veci samej alebo, inými slovami, implikuje rozhodnutie o správaní s ohľadom na to, že

36 — Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí o neprípustnosti z 3. októbra 2002 (vec č. 48154/99, Zigarella proti Taliansku) tvrdí, že záruka *ne bis in idem* platí bez ohľadu na výsledok. Ďalší novší rozsudok z 15. marca 2005 (vec č. 70982/01, Horciag proti Rumunsku), potvrdil túto myšlienku.

37 — V Zelenej knihe uvedenej v poznámke pod čiarou 6 týchto návrhov sa Komisia pýta (otázka 18), či na to, aby mala zásada *ne bis in idem* účinok, je potrebné konať „vo veci" (s. 12).

38 — Vo veci Gasparini, C-467/04, ktorej predmetom bola prejudiciálna otázka, ktorú položila Audiencia Provincial di Málaga ako trestný súd prvého stupňa, sa mal Súdny dvor vyjadriť k oslobodeniu z dôvodu premlčania.

39 — Dalo by sa hovoriť o „dôkaze neviny" a „nedostatku dôkazov viny", keby neplatila prezumpcia neviny, čo je najmä nezanedbateľné a podstatné pre túto otázku, ktorú položil Rechtbank 's-Hertogenbosch.

sa pripisuje určitej osobe, a ako taký vyčerpáva *ius puniendi* štátu.

68. Zásada *ne bis in idem* bráni opakovaniu trestu, ako aj opakovaniu „trestného stíhania" a „obžaloby". Článok 54 Dohovoru používa prvé podstatné meno, pričom článok 50 Charty základných práv Európskej únie to druhé. Rozsudok Gözütock a Brügge sa vyjadril veľmi jasne, pričom zdôraznil, že cieľom spomínaného článku 54 „je vylúčiť to, aby osoba bola... *stíhaná* pre tie isté skutky na území viacerých členských štátov" (bod 38). Rozsudky Miraglia a Van Esbroeck sa pridržiavali tohto výkladu (body 32 a 33, v uvedenom poradí), čo nie je zvláštne, keďže, ako som už uviedol, citovaná zásada slúži spravodlivosti a bezpečnosti, pričom sa odvodzuje od práva na riadny a spravodlivý proces; okrem toho chráni dôstojnosť proti neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu, keďže prax trestať viackrát to isté protiprávne konanie si zaslúži, aby sa tak kvalifikovala. [40]

69. Trestné konanie predstavuje samo osebe bremeno nevyhnutné pre tých, ktorí sa na základe dôvodných indícií považujú za podozrivých zo spáchania protiprávneho činu; ak však súdy právoplatne rozhodnú, že dôvody obžaloby neboli preukázané, opätovné otvorenie konania nie je ničím odôvodnené, ani objavením nových okolností, ktoré preukazujú vinu.

70. Tento dôsledok nevyplýva z vedľajšieho kritéria, akým je zásada *in dubio pro reo*, ktorá nastupuje v okamihu posudzovania dôkazov [41], ale zo základného práva, ktoré chráni občana proti verejnej moci a ktoré umožňuje oslobodenie, ak pri dodržaní všetkých záruk a vykonaní všetkých potrebných úkonov nie je vyvrátená nevina.

71. Nie je vhodné znepokojovať toho, kto bol vyhlásený za nevinného [42], či už sa taký stav zistil materiálne, alebo vyplýva z uvedenej základnej ochrany osoby, spoločnej ústavným tradíciám členských štátov, uvedenej v Charte základných práv Európskej únie (článok 48 ods. 1) a vyhlásenej v článku 6 ods. 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorá sa stala všeobecnou zásadou práva Spoločenstva podľa článku 6 ods. 2 EÚ.

40 — Zdôrazňujem toto hľadisko v poznámke pod čiarou 10 návrhov Van Esbroeck.

41 — Ak sa pochybuje o súbehu subjektívnych a objektívnych okolností prípadu, je potrebné, aby sa váha naklonila k oslobodeniu.

42 — Cieľom iniciatívy Helénskej republiky prijať rámcové rozhodnutie Rady týkajúce sa uplatňovania zásady *ne bis in idem* (Ú. v. ES C 100, 2003, s. 24) bolo rozšíriť jej rozsah pôsobnosti na prípady, v ktorých sa vyhlasuje nevina (článok 2 ods. 1).

72. V stručnosti súhlasím s Komisiou a s členskými štátmi, ktoré predložili pripomienky, s výnimkou Španielska, pokiaľ ide o okolnosť, že na osobu oslobodenú z dôvodu, že dôvody obžaloby neboli preukázaná, sa musí hľadieť tak, že bolo o nej „rozhodnuté" na účely článku 54 Dohovoru. [43]

73. Nikto, ani španielska vláda, nespochybňuje účinnosť zásady *ne bis in idem* za podobných okolností v rámci vnútroštátneho právneho poriadku; preto by sa nemalo pochybovať o obdobnom závere v nadnárodnom rámci, akým je Európska únia, pokiaľ sa nemá prijať obmedzený a vyhýbavý postoj, ktorý by poprel dva piliere tohto spoločného priestoru: vzájomnú dôveru so vzájomným uznávaním súdnych rozhodnutí a dodržiavanie základných občianskych práv.

B — *Pojem idem: „ten istý čin" (prvá otázka)*

74. Rozsudok Van Esbroeck rieši túto časť návrhu na začatie prejudiciálneho konania výkladom článku 54 Dohovoru v tom zmysle, že tento článok vyžaduje zhodu skutkovej podstaty činu, ktorou sa rozumie existencia súboru skutkov, ktoré sú navzájom nerozlučiteľne spojené, nezávisle od ich právnej kvalifikácie alebo od záujmu chráneného skutkovou podstatou trestného činu. [44] Ďalej dodáva, že táto kvalifikácia sa uplatňuje na dovoz a vývoz zásielky omamných látok, ktoré sa trestne stíhajú v rôznych štátoch, ktoré uznávajú Schengenské acquis, pričom konečné posúdenie prináleží príslušným vnútroštátnym orgánom.

75. Toto hľadisko preberá to, čo som navrhol v mojich návrhoch z 20. októbra 2005 týkajúcich sa pôsobnosti pojmu úzko naviazaného na skutkový stav (body 41 až 49), jeho uplatňovania na prevoz určitého množstva drogy z jedného zmluvného štátu do druhého (body 50 až 52), ako aj výkladu článku 71 Dohovoru a paktov Organizácie spojených národov v tejto oblasti (body 53 až 58).

76. Hoci pri dosiahnutí tejto úrovne môjho skúmania mám pokušenie zastaviť sa, zvláštnosti tohto prípadu ma nabádajú, aby som urobil ešte krok a vykonal niektoré doplňujúce úvahy k *idem* bez toho, aby sa narušila

43 — Právna veda nenamieta, že právoplatné oslobodenie predpokladá trestné konanie v zmysle článku 54 Dohovoru (DANNECKER, G.: La garantía del principio ne bis in idem en Europa. In: *Dogmática y ley penal. Libro homenaje a Enrique Bacigalupo*. zväzok I, Madrid 2004, s. 171).

44 — V návrhoch Gözütok a Brügge (body 48 a 56) som sa náhodou zmienil o majetkových právach a záujmoch chránených trestnoprávnym ustanovením, ale nie je možné toto tvrdenie vytrhnúť zo súvislostí a robiť unáhlené závery a zmeniť sa na zástancu postoja, ktorý výslovne v návrhoch Van Esbroeck zamietam. V prvých uvedených návrhoch som totiž na účely obhajoby medzinárodného rozmeru zásady *ne bis in idem* odkázal na hodnoty, ale uviedol som, že v rámci Európskej únie a Schengenského priestoru nie sú podstatné, pretože dotknuté štáty ich spoločne uznávajú (bod 55 *in fine*).

úloha vnútroštátneho súdu, do právomoci ktorého patrí úloha objasniť, či sa skutkový stav, na základe ktorého sa začalo konanie, zhoduje so skutkovým stavom predchádzajúceho konania.

77. Toto posledné spresnenie dáva za pravdu španielskej vláde, podľa ktorej sa nemá venovať pozornosť druhej časti prvej otázky (ktorá je uvedená v zátvorkách), keďže by to viedlo k zahĺbeniu sa do skutkového stavu, čo nie je Súdnemu dvoru dovolené.

1. Objektívna stránka *idem*

78. Rozsudok Van Esbroeck odkazuje na „existenciu celku konkrétnych okolností, ktoré sú navzájom nerozlučiteľne spojené" (bod 36). Tento spôsob vyjadrenia skrýva dvojaké objektívne hľadisko.

79. Na jednej strane je potrebné prihliadať na priestor a čas tak, že ak existuje zhoda v oboch rozmeroch, skutkový stav sa nemôže rozdeliť na umelo oddelené epizódy.

80. Na druhej strane bez toho, aby sa opustilo skutkové spojenie, sa mi zdá nezanedbateľné psychické spojenie páchateľa a jeho konania.

81. Jediný čas, jediný priestor, ale aj jediný úmysel.

82. Na tieto tri hľadiská je potrebné prihliadať, aby sa zistilo, či bola zachovaná rovnocennosť, ktorú vyžaduje zásada *ne bis in idem*, pričom sa nevyžaduje ich zhoda. Rovnako ako vo veci Van Esbroeck sa môže meniť miesto, na ktoré sa prevádzalo množstvo nedovolených látok z jedného členského štátu do druhého bez toho, aby sa zmenila udalosť. Priebeh trestného činu sa môže predĺžiť a rozdeliť na jednotlivé príhody, pričom si na účely trestu zachová svoju jednotu.[45] Napokon nič nebráni tomu, aby sa niekedy úmysel páchateľa zmenil a aby aj napriek tejto okolnosti ostala udalosť nezmenená.

2. Subjektívna stránka: existencia a osud iných spolupáchateľov

83. Zásada *ne bis in idem* ako osobná záruka zakazuje dvojitý trest za ten istý čin. Preto sa

45 — Príbeh pána Van Straatena, ktorý z Talianska previezol do Holandska určité množstvo heroínu, pričom mal jeho časť k dispozícii v druhom uvedenom štáte, sa s týmito kritériami zhoduje.

spolu s objektívnou zhodou vyžaduje aj subjektívna zhoda dostatočná na to, aby osoba, o ktorej už bolo rozhodnuté, nebola znovu znepokojovaná.

84. V dôsledku toho spolupráca s inými osobami, ktoré sa prípadne menia v priebehu trestného činu, ako aj ich osud má v rámci trestného stíhania vedľajšiu povahu.

85. Dá sa povedať, že zásada, ktorá je predmetom tohto konania, pôsobí iba voči osobe obžalovanej po prvýkrát a situácia sa nezmení, ak sa zmenia osoby, ktoré sa zúčastnili na vykonaní trestného činu.

VII — Návrh

86. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby na otázky položené Rechtbank 's Hertogenbosch odpovedal takto:

1. Ak bola osoba po posúdení dôkazov oslobodená, pretože dôvody obžaloby nebola preukázané, bolo už o nej „rozhodnuté" v zmysle článku 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Shengenská dohoda.

2. Na posúdenie zhodnosti skutkového stavu je potrebné:

— prihliadať na podstatu správania, ktoré je predmetom stíhania v oboch konaniach, bez ohľadu na ich právnu kvalifikáciu a na majetkové práva a záujmy chránené príslušným trestom v právnych poriadkoch zmluvných štátov, v ktorých platí Schengenské acquis, a

— považovať existenciu celku okolností, ktoré sú navzájom nerozlučiteľne spojené, za „skutkovú podstatu činu"; na tieto účely je vhodné prihliadať na prípadnú jednotu času a priestoru okolností, ako aj na úmysel páchateľa, pričom nie je podstatné, že osoba, na ktorú sa vzťahuje záruka *ne bis in idem* vystupuje v oboch konaniach s rozdielnymi spolupáchateľmi.

3. Do právomoci vnútroštátneho súdu patrí, aby na základe vyššie uvedených kritérií rozhodol, či vlastníctvo zásielky heroínu v Taliansku, jej preprava do Holandska a jej držba v celku alebo v časti v druhom uvedenom štáte predstavuje „ten istý čin".